

Sur İlçesinin 28 Günlük Tarihi; Hendekler, Yasak, Çatışma ve Göç

Kürtlerin hak sorunundan kaynaklı Kuzey Kürdistan'da yaklaşık 30 yıldır süren çatışma, inkâr ve imha siyasetinin en önemli sonuçlarından birisi şüphesiz insanların yerlerinden edilmesi yani göç olgusudur. Özellikle 90'lı yıllarda coğrafyamızda yaşanan savaş, çatışma ortamı, Jitem gibi karanlık yapılar tarafından gerçekleştirilen faili meçhuller, köyleri zorla koruculaştırma çalışmalarından kaynaklı 3 bine yakın köy yakılmış, milyonlarca insan yerlerini yurtlarını terk edip Türkiye'nin batı illerine, metropollerine sığınıp yerleşmek zorunda kalmışlardır. Son 30 yılda yaşanan bu kirli savaştan dolayı kendi öz toprağından, suyundan, doğasından koparılan Kürtler metropol kentlerinde psikolojik travmayla beraber zor bir hayat sürmüş, asimilasyon ve benzeri dejenerasyon politikalarına maruz kalmıştır.

Bölgemizde onlarca senedir yaşanan çatışma, savaş durumu herkesi fazlasıyla yormuş, artık bu sorunun askeri yöntemlerle çözülemeyeceğı ve denenmeyen tek yolun barış olduğı kamuoyu tarafından daha sıklıkla dile getirilmiştir. Bunun için 2013 senesinin başında Devlet ve PKK lideri Abdullah Öcalan tarafından açıkça geliştirilen Barış süreci ile birlikte bölgemizde çatışma ve operasyonlar durmuş, bölge insanının Kürt sorunun artık çözüleceğıne dair umutları artmıştır. Lakin bütün bu olumlu gelişmelere rağmen tarafların gelişen süreç boyunca birbirlerine karşı yaşadıkları güven problemi ve süreci seçim benzeri iktidar hesaplarına endekslemeleri sürecin önünü tıkamış, taraflarca kamuoyuna deklere edilen Dolmabahçe mutabakatının ortadan kaldırılması ve 7 Haziran seçimleri öncesi ve sonrası Türkiye'de yaşanan gergin atmosfer Barış Sürecinin bozulmasına zemin hazırlamıştır. Çatışan taraflarca bozulan Barış Süreci ile birlikte çatışma ve operasyonlar sebebiyle bölgemiz adeta bir ateş çemberine dönmüş, yüzlerce sivil, asker, polis ve PKK üyesinin yaşamını yitirmesine ve yaralanmasına sebep olmuştur.

Geçmiş dönemlerden farklı olarak; çatışmasızlık sürecinin yerini çatışmalara bırakmasıyla ve kazılan hendekler ile sonrasında ilan edilen sokağı çıkma yasaklarıyla beraber çatışmaların sivil alanda yaşanmasıyla kent merkezlerinde daha yoğun ve ağır çatışmalar başlamıştır. Devlet kent merkezlerinde güvenliğı gerekçe göstererek, kazılan hendek ve kurulan barikatları kaldırmak için birçok ilçe merkezinde sokağı çıkma yasağı ilan etmiş ve bu ilanlarla birlikte şehir ve mahallelerde şiddetli çatışmalar meydana gelmiş ve gelmektedir. Şehir merkezlerinde yaşanan bu çatışmaların en önemli etkisi şüphesiz sivil insanlar üzerinde vücut bulmuştur. Yasak ilanları ile birlikte günlerce evine hapsolan insanlar birçok temel insani ihtiyacını karşılayamaz duruma gelmiştir. Çatışmalarda mahallelere tankların girmesi ile özellikle mahallelerde yaşayan halkların adeta 90'larda yaşanan travmatik olayların yeniden yaşanabileceğı düşünmelerine sebebiyet vermiştir. Şehir merkezlerine tank gibi ağır silahların çekilmesi bölge halkı üzerinde adeta askeri bir darbenin tekrar yaşandığı izlenimini uyandırmıştır. Yaşanan çatışmalarda mahallelerin tank, zırhlı araçlar gibi ağır silahlarla hedef gözetilmeksizin bombalanması ve diğer yandan hendeklere konuşlandırılan patlayıcıların her an patlayabileceğı riski sivil insanlar üzerinde ciddi travmalara yol açmış, sayısız iş yerleri kapanmış, sadece sur ilçesinde 20 bin insan can havliyle yaşadığı evi, mahalleyi terk etmek zorunda kalmıştır.

2 Aralık 2015 Çarşamba günü Diyarbakır merkez Sur ilçesinde Valilik kararıyla Cevat Paşa, Fatih Paşa, Cemal Yılmaz, Hasırlı, Savaş ve Dabanoğlu mahalleleri ile Gazi caddesinde sokağı çıkma yasağı ilan edilmişti. İlanla birlikte Sur ilçesi abluka altına alınmış, devletin kolluk kuvvetleri tarafından kazılan hendeklerin ve kurulan barikatların kapatılması gerekçesiyle operasyon başlatılmıştı. Operasyonla birlikte yasağın ilan edildiğı tüm mahallelerde taraflar arasında sıcak çatışmalar yaşanmış, tanklar ve ağır zırhlı araçlarla ile girilmeye çalışılan mahalleler kazılan hendeklerle birleşince sivil yerleşim alanları harabeye çevrilmiştir. 10 Aralık günü saat 23:00 itibariyle toplamda 17 saat boyunca sokağı çıkma yasağı kaldırılmış, yasağın kaldırılmasıyla beraber mahallelerde kalan sivil insanlar dışarıya çıkarabildikleri bir kaç parça eşyasıyla evlerinden ve mahallelerinden göç etmek zorunda bırakılmıştır. 11 Aralık günü saat 16:00 itibariyle tekrar yasak devreye konulmuş ve bugün itibariyle halen bu yasak devam etmektedir.

Çatışmaların sivil alanlarda yaşanması ve devletin operasyonları devam ettirirken sivil insanların yaşamlarını öncelemeden mahalleleri kesintisiz ve yoğun bir şekilde bombalaması sonucu yakın tarihte bölgede şehir merkezinden görülmemiş büyük göçlere sebebiyet vermiştir. 90'larda yaşanan köylerden göçler bu gün şehir merkezinden göçlere evrilmiştir. Sosyoekonomik düzeyi çok düşük olan ve ortalama 100-250 lira arası kiralık evlerde kalan ve sınırlı imkânlarla yaşayan binlerce aile, ya bir akrabasının yanında zorunlu misafir ya da çok zor şartlar altında iki üç aile kiralık bir eve geçmek zorunda bırakılmıştır. Bir kısmı ise basından da takip ettiğimiz üzere hastane gibi kurum ve kuruluşlara sığınmak zorunda kalmıştır. Daha önce kent genelinde Suriyeli vatandaşların dilenerek geçinmeye çalıştığı şehirlerden biri olan Diyarbakir'de son günlerde ne yazık ki Sur ilçesinden göç eden vatandaşlarda katılmak zorunda bırakılmıştır. Her göçün kendi trajedisini doğurduğunu Diyarbakir halkı çamur deryası içinde kamyonlardan atılan ekmekleri almak zorunda bırakıldığı 90'lı yıllardan bilmektedir.

Yetkili kurum ve kuruluşlardan edindiğimiz bilgilere göre sadece Sur ilçesinde 20 bin insanın göç etmesine, 400 civarında esnafın iflasına ve binlerce esnafın ise doğrudan olumsuz etkilenmesine sebebiyet vermiş çoğunu iflasın eşiğine getirmiştir. Geride kalan on binlerce insan çatışmalı ortamın arasından gelecek olan bir patlayıcının veya bir kurşunun korkusu ile temel yaşam hakları kısıtlı bir şekilde yaşamaktadır.

Sokağa çıkma yasaklarının bu denli uzaması ölüme gidebilecek ciddi sağlık sorunlarının yaşanmasına, hastaların tedavilerinin yapılamamasına, çocukların eğitim hakkından mahrum kalmasına ve kalıcı toplumsal ve bireysel psikolojik hasarların yaşanmasına yol açmıştır. İlan edilen sokağa çıkma yasaklarının bu denli uzun sürmesi, açlık ve susuzluktan ölümlere gidebilecek bir soruna evrilmesini an meselesi haline getirmiştir.

MAZLUMDER Diyarbakir Şubesi olarak, 10 binlerce göçe, yüzlerce iflasa, 10'larca ölüme, Sur ilçesinde yasaklı mahallelerde yaşayan yaklaşık 50 bin insanın toplumsal bir trajedi yaşamasına sebep olan bu denli çatışmalara hiçbir haklı gerekçenin olabileceğine inanmıyoruz. Yaşanan bu mağduriyetlerin giderilmesinde devletin sorumluluğunu hatırlatarak, bu mağduriyetlerin yaşanmaması için azami ölçüde hassasiyet gösterip en kısa sürede mağduriyetlerinin ciddi anlamda giderilmesini talep ediyoruz. Taraflar insanların temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, halkının yaşam hakkını ihlal eden sokağa çıkma yasaklarını ve bu yasakların gerekçesi olarak gösterilen savaşın sivil alana yansıtılması siyasetinden biran önce vazgeçmelidir. Taraflardan 7 Haziran öncesinde var olan çatışmasızlık yani ateşkes durumuna geri dönülmesini talep ediyoruz.

Bilinmelidir ki; bu gün tarafların masaya oturması yarın oturmasından daha kolaydır. Kaybedilen her bir gün tarafların arasına; halklarımızın cesetlerinden oluşan duvarlar koymaktadır ve koymaya da devam edecektir. Toplumun barışa olan inancını ve ihtiyacını daha fazla yıpratmamak, daha fazla can kaybının yaşanmasının engellenmesi için tarafların sürdürülebilir bir siyasi diyalog ve müzakere sürecini, hatalardan doğru dersler çıkararak bu kez daha sağlıklı şekilde yeniden başlatmalarını talep ediyoruz.

MAZLUMDER Diyarbakir Şubesi
FAALİYET BİLGİLERİ